

Izhaja razen ponedeljka in dneva po
prazniku vsak dan.
(Začasno le dvakrat na teden.)
Uredništvo in upravljanje: KRŠKO.

Naslov za dopise: »Napreja«, Krško.
Ček. rač. št. 11.959.

NAPREJ

Stane mesečno 20 Din, začasno 10 D.
za inozemstvo 30 Din, začasno 15 D.
(dokler ne začne zopet redno izhajati.)

Oglasi: prostor 1x87 mm 1 Din.
Mali oglasi: vsaka beseda 50 p, najmanj 5D.

Dopise frankirajte in podpisujte,
sicer se ne priobčijo. Rokopisi se
ne vračajo.

Reklamacije za list so poštn. proste.

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Letnik VI., šte. 10.
Četrtna številka »Napreja«
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasilo Kmetско-delavske zveze.

Stane letno 60 Din, — mesečno 5 Din.

Ali bo odločeval kapital Kristanovih podrepanikov ali zavedni delavci?

[Pred gospodarskim kongresom.]

Kristan ni hotel, da bi Konsumno društvo za Slov. začelo z lastno produkcijo. Po prevratu ni bilo prav nobenega zadržka, z lahkoto bi bilo to društvo takrat začelo z lastnim izdelovanjem najrazličnejših produktov, ki jih je potrebovalo za svoje člane. Kajti takrat je bilo denarja dovolj in nezaposlenega delavstva tudi, produktov je pa zelo primanjkovalo.

Seveda Kristan se ni brigal za nezaposleno delavstvo, tudi ne za pomanjkanje blaga, ki so ga člani želeli in zahtevali, ampak se je brigal samo za „veliko politiko“, to je za tisto, pri kateri je sam lahko prišel do velikega imetja.

Kristanov socializem je namreč pravi pravcati bančni kapitalizem v nasprotju z individualističnim kapitalizmom. On je kot vodja socialistov spoznal, kakšni kapitali leže v delavskih masah in kako lahko je pritegniti ta denar pod socialističnim imenom k bančnemu vozu modernega velekapitala. Posebno od klerikalcev se je mnogo naučil, s katerimi je med vojno skupno gospodaril v „Vojni zvezi“ ki je bila ustanovljena za olajšanje aprovizacije delavstva potom naših in klerikalnih konsumov ter podobnih zavodov pri raznih industrijskih obratih. Bil je predsednik „Vojne zveze“ in videl, kako klerikalci delajo, da imajo močno stranko in velike kapitale, gospodarstvo pa vodi in ima v rokah vse edinole par ljubljanskih voditeljev. Ne le konsumna društva, ampak tudi razni denarni zavodi, posebno male podeželske rajfajzovke, jim znosijo vse denarne moči našega ljudstva na kup in pri vsem tem to ljudstvo še celo misli, da ga Ljubljana podpira in da mu „karitativno“ pomaga. Tega se je Kristan naučil in je tudi začel takoj z izvrševanjem.

„Vojno zvezo“ je prepeljal v svoje območje brez klerikalcev, „Oblačilnico“ je pa prepustil v zameno klerikalcem. [To je dolga storija, in ne bilo bi točno, če bi ostalo samo pri teh besedah — če hočemo pa govoriti kratko ne moremo povedati vsega na enkrat] Prekrstil je „Vojno zvezo“ v „Nakupovalno zadrugo“ in v tej popolnoma po svoje gospodaril. „Nakupovalna“ je bila pravzaprav samo nakupovalec blaga za naše „Konsumno društvo za Slov.“. Kot take bi je pa ne bilo treba, ker Kons. dr. vendar samo lahko nakupuje, ne? Tem bolj, ker je za nakupovanje pri Kons. dr. nastavljen isti človek, kakor pri „Nakupovalni“, g. Šime Jurčič namreč. Ne uvidimo, čemu bi se moral plačevati dvakratni davek, dvakratna uprava, dvakratna provizija itd. zaradi tistih par trgovcev, ki so pri „Nakupovalni“ tudi kdaj kaj kupili. Kristanu je šlo za posebno, novo zadrugo zato, da je imel delavski kapital bolj sigurno v rokah in ga je tako prenašal in prekladal kakor je hotel on osebno, ne pa da bi služil potrebam delavstva. Čemu bi dajal na občnih zborih Konsumnega društva odgovor na razna neljuba vprašanja, ko je vendar veliko ceneje, če reče: „To nas tukaj nič ne briga, to je vprašanje „Nakupovalne“, ki ga bo rešila sama na svojem občnem zboru.“ Občni zbori „Nakupovalne“ pa niso tako demokratski, kakor pri Kons. društvu, tam pride samo nekaj generalov skupaj in ti se lahko pomenijo med seboj tako, da ljudstvo ničesar ne izve; član „Nakupovalne“ je pa vsak član Konsumnega društva, torej so to člani, ki pač plačujejo, ki pa nimajo nobenih pravic, ker namesto njih sede na občnem zboru „Nakupovalne“ samo njih generali iz načelstva Konsumnega društva.

Tako se je zgodilo, da g. dr. Topalovič, prijatelj dr. Koruna in general belgrajske zelene mize lahko očita našemu ljudstvu, da je koritarsko, da ima v Belgradu zasedena najboljše mesta in da molze državo na vse mogoče načine, med drugim tudi, da ima milijonska državna brezobrestna posojila, dočim v resnici ves ta „razredno mednarodni“ očitek ni resničen, ali se pa nanaša na Topalovičeve

prijatelje Kristanove in Uratnikove smeri, kajti ne naše organizacije, ampak „Nakupovalna“ ima dobiček od tistih državnih milijonskih posojil, pri „Nakupovalni“ pa nimajo naše organizacije nobene besede, ker je ustanovljena na Kristanov način in je imela najprej Kristana, potem pa Uratnika za predsednika in je prenašala svoje dobičke tja kamor sta ta dva hotela, ne pa, kamor je hotelo delavstvo. Delavstvo, ki je zborovalo na občnih zborih Konsumnega društva, še nikdar ni slišalo ničesar o tem brezobrestnem posojilu, niti takrat ne, ko so klerikalci napadali naše organizacije, češ, da so pobasale vsi državno pomoč za prehrano, Seveda, takrat še nismo imeli načela javnosti, takrat sta Kristan in Uratnik strogo pazila, da levica ne izve, kaj daje in jemlje desnica. — Celjski Koren se je na dr. Topaloviča zelo jezil ko je moral poslušati ta njegov očitek. Ukrenil pa ni nič, čeprav je bil v vodstvu „Nakupovalne“. Morebiti sploh nič vedel ni, ali pa ga je Uratnik prepričal, da mora tako biti; drugo je bolj gotovo, ker je šel Koren pozajeje res k Uratniku in Topaloviču.

To je pravi pravcati bančni kapitalizem pri katerem ne gospodari posamezni lastnik delavnih in prometnih sredstev, tovarnar, veleposesnik itd., ampak gospodarijo tiste skupine delničarjev, ki si na kakršenkoli način prilaste nadpolovično večino delnic, potem pa šele iščejo za drugo polovico neumnih sebičnežev, ki iz dobičkaželjnosti dajejo svoj kapital tja, „kjer je varen, ne da bi ga bilo treba kontrolirati“. Seveda je varen, zelo varen! Brez skrbi si lahko, da ne izgubiš biča, s katerim te po zaslugi tvoje nezavednosti tepe tvoj lastni prihranek!

Na isti način ustanavlja zdaj Tone Kristan svojo „Produkcijo“. Kot ustanovitelji so podpisani razen dveh Kristanovih deurnih zavodov, Zadrugne banke in Spl. Kreditnega društva: Konsumno društvo za Slov., Prva ljubljanska delavska pekarna, Štajersko gospodarsko društvo Ljudski dom (v Mariboru) in Zadruga založba, same delavske zadruge, ki jih ima Kristan v rokah s tem, da ima na vrhvi načelstvo Konsumnega društva. Če bo 17 tisoč članov tega društva zahtevalo od svojih delegatov, ki se snidejo v kratkem (menda 16. t. m.), naj napravijo red v Kons. društvu, bo s tem takoj konec Kristanove „Produkcije“ in bo lahko takoj začelo Kons. društvo s svojo lastno produkcijo, ki bo podrejena kontroli občnega zbora Kons. društva samega, ne pa kontroli fingiranega občnega zbora „Produkcije“, pri katerem bo odločeval Kristan kot zastopnik nadpolovične večine deležev. Nadpolovično večino bo imel kar za zmeraj zagotovljeno, ker ima na občnem zboru „Produkcije“ po njenih pravilih [§ 19] vsak delež en glas, deležev ima vsak, kolikor hoče in zastopa vsak lahko tudi odsotne lastnike deležev, če ima pooblastilo, o veljavnosti pooblastil pa odloči definitivno — načelstvo. V tem paragrafu ima Kristan vse polno vrat, skozi katera si bo lahko pomagal, če pridejo vse nedolžne ovčice, ki mu bodo vplačale 1000 Din na delež, same na svoje stroške v Ljubljano na občni zbor branit svoje pravice — Kristanovih glasov bo vselej vsaj za enega več nego vseh glasov ovčic skupaj. Pri tem bo zastopal tudi nas, čeprav smo menda dovolj odločni nasprotniki njegovga sistema. Zastopal nas bo kot člane Kons. društva — in mnogo nas je takih! Zastopal bo pa tudi rudarje, ki imajo svoja konsumna društva, pa jih še nadalje prepustijo Čobalu. Zastopal bo Kristan tudi Trboveljčane in Hrastničane, ki so se od Čobala rešili, še celo našo „Slogo“, bo tudi on zastopal, kajti vse te zadruge so včlanjene v „Zvezi gospodarskih zadrug“, ki je Kristanova in ostane Kristanova, dokler bo najmočnejša zadruga, Kons. dr. za Slov., v njegovih rokah. Kdor tega ne verjame, naj se spomni, da je tajnik ta zveze Korunovec Golouh, ki ga pač prav noben rudar ne mara, razen Klenovška. Naj se spomni, da rudarska konsumna društva ne inserirajo v „Napreju“, pač pa inserirajo v Kristanovem Konsumentu in da v istem časopisu čitamo, da zbirajo naročnike za Kristanovo „Podlipo“ ne le Drazilove ampak tudi druge prodajalne tako v Hrastniku in v Trbovljah, v Zagorju in Ve-

lenju. To je mogoče le po posredovanju „Zveze go spodarskih zadrug“, ta je pa ustanovila Kristanovo „Zadrugo založbo“ in ta ustanavlja zdaj Kristanovo „Produkcijo“. Težko je proletariatu biti dovolj pameten, težko mu je urediti življenje v kapitalistični družbi tako, da ne pomaga svojim škodljivcem — pa vendar se kažejo znamenja, da bo vsak dan manj težko, ker je vsak dan več zavednih delavcev, ki razumejo, da v zadrugah ne sme vladati večina kapitala, ampak večina glav. Kdor več ima, mora sicer več plačati, njegov glas pa šteje enako, kakor glas delavca, ki plača malo, ker malo ima. Kapital je mrtev, glave so žive; življenje zmaguje nad mrtvim kapitalom povsod, kjerkoli glave ne le hrepenijo, ampak tudi mislijo in kjerkoli poslušajo telo ne le svoj želodec, ampak tudi svojo glavo. Razvoj „Sloge“, ki se je podredila pravilniku naše stranke, dokazuje, da je zavednost mnogo bolj napredovala, nego so mislili nasprotniki, misleč da je delavstvo rojeno samo za „Maul halten und weiter dienen“ [jezik držati in dalje služiti].

Poročilo o XV. strankinem zboru.

2. februarja popoldne.
(Nadaljevanje.)

Sporodno z debato, ki jo danes objavljamo, se je vršila v zadnjem „Napreju“ omenjena debata o spremembi na „Naprejev“ glavi. To smo izpustili in nadaljujemo z debato, ki se ne tiče te spremembe.

Bernot: Na mnenje o člankih, kakor je bil v božični številki, moram poudariti, da vsi nasprotniki, od sodnije do Korunovcev, ne marajo ubiti Bernota kot osebo, temveč samo tajnika hočejo ugonobiti, tako da bi nihče več ne maral prevzeti takšno mesto v proletarski stranki, ker se bo vsak bal, da bodo tudi njega tako razmrcvarili. Vsi ljudje nimajo tako trde kože kakor Bernot, čeprav sem tudi jaz v teh bojih mnogo pretrpel, ki vseeno nisem kos lesa. Vendar nikdar nisem branil svoje osebe, temveč le tajnika. Stvar okusa je, če hočeš to razlagati kot bernotovstvo ali kot pojasnilo o razmerju med socializmom in kapitalizmom. Vam ostane sedaj odločitev, če je moje stališče pravo ali ne.

Jeram — Jesenice: Z mnenjem s, tajnika se strinjam. Jaz se zavedam, da Bernot v listu ne brani svoje osebe kot take, temveč samo strankinega tajnika.

Möderadorfer — Mežica: Iz dosedanje debata moramo odglasovati predlog, ali naj ostane tajništvo prosta roka, kakšni članki pridejo na prvo stran in če sme biti tudi v uvodniku kak Svetek ali Kristan ali kdorkoli obdelan, kratkomalo, če se obrzdi dosedanja smer.

Predlog sprejet z vsemi glasovi proti glasu s. Eisingerja.

Sledi nato poročilo s. Bernota o proračunu:

Ker sem večinoma že razložil proračun, kakršen bi moral biti, je treba poudariti samo še to, da bi moral „Naprej“ pri sedanjem stanju veljati kot dnevnik 4375 Din na mesec. Pri 3000 naročnikih pa bi ne veljal niti 20 Din ne. (Medklic s. Weisbacherja iz Litije: Bom pa dva naročil!) Da, bolj poceni bi prišlo na vsakega, če si pri sedanjem stanju naročnikov naroči dva izvoda dnevnika namesto enega! Ta nevidezna neverjetnost pove vse. Nujno je tudi potrebno, da razbremenimo naše moči v centrali, če se hočemo ubraniti očitka, da jih izrabljamo. V sedanjih razmerah nimamo niti toliko časa, da bi kaj čitali, kar je vendar nujno potrebno, če hočemo kaj vedeti, prostore moramo dobiti večje, sedaj imamo v eni sami sobi sploh vse. Prej ne bo bolje, dokler ne pojde prav vsak sodrug na resnično delo za izboljšanje naših strankinih razmer. Kot dnevnik bomo mogli brez težav izhajati le tedaj, ko dobimo lastno tiskarno. Poskrbite torej za to, da bo vsak naš somišljenik naročnik enega naših listov, da bo imel priliko, nas prej spoznati in se odločiti končno za

nas ali proti nam. Agitrali za list, dvigniti naklado, to nam je predsejem potrebno.

Tu da s. Möderdorfer predlog, naj se za danes zborovanje prekine, ker je ura že pozna [krog 19. zv.], trboveljski sodrugi pa čakajo delegate s komersom, ki ga hočejo prirediti njim v čast.

Nato se je vršil v veliki dvorani Del. doma dostojen komers, ki je bil otvoren z zvoki marseljeze. Sledile so žive slike z deklamacijo, petje in godba. Trboveljski sodrugi so bili pripravili za ta večer tudi igro iz delavskega življenja, pa se je gospodom pri oblastih taka igra zdela tako resnična, da so jo — prepovedali. Nič zato. S svojo prepovedjo so dosegli samo to, da je v nas še večja želja razbiti ta sistem.

V nedeljo, 3. II. 1924.

Zjutraj ob 8. se otvori nadaljevanje strankinega zborovanja.

Eisinger - Slovenjgradec: predlaga odobrenje proračuna in prehod k naslednji točki:

Internacionala.

Sprejeto.

Ivan Baraga-Brežice: poroča najprvo o kongresu 21. do 23. septembra v Beogradu. S sodr. Umekom sva se kot delegata na tem kongresu zelo mnogo naučila. Ugotovila sva, da dela tisto zeleno omizje v Beogradu popolnoma buržujsko. Za priznanje najine navzočnosti in pravice do delegatstva ter za proučevanje naše resolucije je bila izvoljena posebna komisija, ki je poslovala zvečer po kongresu. Sodr. Umek je protestiral, češ, da mora o tem vprašanju odločiti strankin zbor, ne pa par oseb. Sodr. Umek tudi ni prisostvoval tej komisiji, jaz sem pa šel. Navzoči so bili še Koren, dr. Topalović, Jakšić, Bračinac, dr. Korun in 1 nemški sodrug iz Vojvodine. Dr. Korun sam je izjavil, da se strinja z resolucijo razen točke o „Ljudski tiskarni“. Drugi dan je dr. Korun predsedoval zboru in je naše vprašanje prišlo na dnevni red šele popoldan ob 3. Vrh vsega se je zgodila še ta nesramnost, da so prej prečitali in tudi odglasovali protiresolucijo. Naša resolucija potem seveda ni mogla priti niti do glasovanja, sicer bi bila itak propadla, ker jo delegati niso poznali in so že prej za protiresolucijo glasovali. Nato sva dobila s sodr. Umekom besedo in sva oba ostro ožigosala tako postopanje, ki ni popolnoma nič v skladu s pravnimi socialističnimi načeli. Pozneje o naši resoluciji ni bilo več govora. Divjac je še pozneje prišel k meni in rekel: „Mi moramo najti pot, da pridemo skupaj. Brez vas ne gre, vi ste čisti.“ Odgovoril sem mu: „Iščite pot, mi imamo pravilnik. Sprejmite ga in izvršujte ga tudi vi, pa bomo skupaj.“ — Včerajšnji in današnji kongres, katerega si pred vršitvijo sam nisem mogel predstaviti, dokazuje, da nismo sekta, čeprav nas tako nazivljajo, temveč da smo organizirana stranka, ki se odločno bojuje za zmago socializma. In naša dolžnost je, da to pot tudi nadaljujemo brez ozira na desno ali levo, niti ne na mnenja posameznih namišljenih bogov kakor Bukšeg, Korač itd., ki imajo zelo črno preteklost in so tudi zdaj upravičeno osvoženi pri proletariatu. V Beogradu so nam tudi rekli, da ne bomo v Internacionali imeli nobenega vpliva, ker smo samo neki privesek, sekta. Po sedanjem kongresu lahko spoznajo tisti pobarvani nasprotniki, da smo organizirana stranka, ne pa sekta in s tem mora računati tudi Beograd. V ožji debati med člani Glavnega odbora smo govorili tudi o poslancih, ki smo jih morali izključiti zaradi neizvrševanja dolžnosti. Glavni odbor jih je branil, češ, da so bili poslanci izvoljeni za vso državo, čeprav so le srbski poslanci točno plačevali svoje prispevke. Tretji dan se kongresa nisem udeležil. Toda prav žal mi je. Topalović govori prav dobro, seveda z dejanji ne smemo primerjati besede. V splošnem pa lahko opazimo, da so v Beogradu zelo preslepljeni po dr. Korunu.

[Dalje prih.]

Tedenski pregled.

Proračun je bil v načelu sprejet in sicer po stari navadi: večji del „opozicije“ je bil po tajnem dogovoru z vlado pri glasovanju odsoten.

Proti pomladi v naših beteznih diplomatskih starih v Beogradu vedno kri zakipi in si zaželijo junaških dejanj, pri katerih oni sami — ne bi bili navzoči. Tokrat so si vzeli zopet Bolgarsko na muho češ, da pripravljajo razbojniške napade na naše meje. Naši starci so pa letos dobili prvičrat v življenju namesto pohvale iz Pariza nekaj mrzle vode iz Londona. Takoj jim je kri nehala kipeti. Radi večjega miru se je začela bolgarska vlada sedaj baviti z aretacijami razbojnikov. To bi bilo pri nas še bolj potrebno, ne samo zaradi razbojnikov v gorah, temveč tudi zaradi onih na reprezentacijskih sedežih.

Wranglovci so svoj glavni vojni stan prenesli iz Jugoslavije v Pariz. Bil je skrajni čas. Gotovo ima pri tem svoje zasluge tudi dejstvo, da se pri nas vedno bolj celó v vladnih krogih širi želja za sporazum s sovjetsko Rusijo.

Reško ozemlje, v kolikor je nam pripadlo, so Italijani spraznili.

Bolgarski socialisti so se odločili, da stopijo v opozicijo proti vladi in jo pomagajo strmoglaviti. Da to nekaterim voditeljem, ki so okusili slast ministirovanja z buržoazijo ni všeč, je pojav, ki se je le prevečkrat ponovil v zadnjih letih, da bi nam ne

bil znan. Pod vodstvom prejšnjega ministra Kaszova hočejo ti gospodje prevarani generali ustanoviti novo socialistično buržujsko stranko — ta pojav tudi poznamo, saj se v zadnjem času tudi pri nas poskuša Tone Kristan v tej stroki. Za bolgarsko socialno demokracijo je vsekakor dobro znamenje, da koritarji z njeno taktiko niso več zadovoljni.

Avstrija je priznala SSSR [Savezno sovjetsko socialistično republiko] in znova potrdila Šurnik.

Stavka avstrijskih bančnih nameščencev traja dalje. Podpira jo vse razredno organizirano delavstvo na Avstrijskem.

Rudarska poklicna internacionala je pretekli teden zborovala v Berlinu. Veliko zadovoljstvo je vzbudila priključitev španskih rudarjev k tej internacionali. Hotges, ki je sedaj član angleške vlade, je bil ponovno izvoljen za tajnika.

Belgijska klerikalno-liberalna vlada je odstopila. Priznati si je morala, da jo je polomila s svojo Poincaréju prijazno politiko, torej spet nov uspeh angleške delavske vlade, ki jemlje militaristični Franciji vedno več zaveznikov. Bodočo vlado bodo morda sestavili socialisti in sicer po angleškem vzorcu brez vsake koalicije z meščanstvom. To je spet lep vpliv na belgijske socialistične ministerialiste, ki so se z buržoazijo doslej vezali. Nove vesti poročajo, da bo parlament razpuščen in da bo do novih volitev najbrže še vedno vladal stari kabinet.

Angleška vlada je Rusom dovolila najeti si pri angleških finančnih posojila.

Sodr. Henderson, angleški državni podtajnik, ki ni imel poslanskega mandata, je bil v Burnleyu, doslej buržujskem okraju, z veliko večino izvoljen. Te nadomestne volitve so lep dokaz, da ljudstvo v delavsko vlado zaupa.

Ženskam so dali na Angleškem popolno volilno svobodo kakor moškim, ker so jo doslej imele samo delno.

Turki so spodili iz Carigrada svojega papeža ali kakor se pri njih imenuje, kalifa. Kdaj bi se upali katoliki biti tako objektivni napram svojemu papežu?

Indijska narodna skupščina zahteva neodvisnost. Vez z Angleško bi tvorila samo skupna vojska in zunanje zadeve.

Kaj pravi direktorij na to?

[K revizijskemu poročilu kons. dr. za Slov.]

Za misleče ljudi ni treba k revizijskemu poročilu in obema okrožnicama, ki jih je razposlalo vodstvo Konsumnega društva krajevnim odborom, prav nič dodati. Revizijsko poročilo govori precej jasno in se ne da prav nič na njem izpremeniti, čeprav sta oba revizorja podpisala tudi preklic svojega poročila, ki je tako imenitno sestavljen, da bodo navedeni res verjeli, da je volk sit in koza cela. Na kakšen način ustanavlja direktorij Kons. dr. lastno produkcijo, o tem govorimo v uvodniku. To na prvo točko. Na vse bi lahko govorili v uvodnikih — pa prepuščamo delavstvu, da samo razmišlja. Samo k zadnjemu odstavku še opombico: Direktorij izjavlja, da ne bo plačala zadruga nikakih stroškov za zborovanja, kjer bi se posvetovali zadrugiški o revizijskem poročilu. Delavstvo naj kritizira na lastne stroške. Pač se ni vozil na lastne stroške noben član direktorija in tudi Kristanova in Goluhova potovanja je plačalo Konsumno dr. bodisi direktno ali potom „Zveze gosp. zadrug“. Razmišljajte!

VSEM KRAJEVNIM ODBOROM!

Nekateri krajevni odbori vprašujejo kako to, da krajevni odbor Tržič in Križe predlagajo, da naj se skličejo okrožna zborovanja z dnevnim redom „poročilo o reviziji“. Tudi hočejo vedeti, kaj sta Lajovic in Patik pri reviziji odkrila.

Na ta vprašanja odgovarjamo, da se sklicujejo omenjena okrožna zborovanja preko načelstva in nadzorstva naše zadruge in še predno se je nadzorstvo moglo o revizijskem poročilu posvetovati.

Nadzorstvo vrši sedaj seje, v katerih razpravlja o revizijskem poročilu ter bo nato svoje tozadnevne sklepe sporočilo vsem krajevnim odborom.

Opozarjamo tudi na to, da zadruga ne bo plačala nikakih stroškov, ki bi nastali vsled, kot zgoraj omenjeno, sklicanih zborovanj.

Zadružni pozdrav

Konsumno društvo za Slovenijo

v Ljubljani vpisana zadruga z omejeno zavezo.

J. Udovc m. p.

KRAJEVNIM ODBOROM!

Z ozirom na okrožnice, ki so vam bile poslane v zadevi revizijskega poročila zz. Lajovic — Patik, vam podajamo tem potom končno veljavno podatke, kakor jih je ugotovilo nadzorstvo in načelstvo v svojih sejah dne 8, 9, in 16. XII. 1923 in redigiral poseben odbor, sestojec iz članov nadzorstva in obeh revizorjev v seji dne 29. XII. 1923.

1.) S produkcijo v lastnem delokrogu do danes nismo mogli pričeti, pač pa smo bili udeleženi pri raznih produktivnih zadrugah. Direktorij je dobil navodila, da se začne z lastno produkcijo in v prihodnjih sejah o uspehu poroča; sporazumno s krajevnim odborom v Celju se ustanovi popravilnica čevljev.

2.) Na podlagi pojasnil se je ugotovilo, da so se prvi nakupni viri vedno iskali in se je direkto-

riju naročilo, da se tudi v prihodnje tega načela drži.

3.) Iz knjig, iz katerih sta revizorja črpala, je razvidna samo bruto-kalkulacija. Po pojasnilih pa je seja ugotovila, da se je kalkulacija vedno v pravi meri izvrševala.

4.) Plače in dnevnice so se sprejemale kakor so bile določene od nadzorstva in načelstva. Glede na finančni položaj so se dala nova navodila za izplačevanje dnevnice po enotnih normah; s tem se znižajo režijski stroški odnosno dvigne finančna zmožnost zadruge.

5.) Glede nakupa manufakture se je sklenilo, da se ukine. Z uslužbenci se bodo vršila tozadnevna pogajanja.

6.) Glede plačila garancijskega sklada so se postavila trdna načela.

7.) Po pojasnilih direktorija je seja prišla do prepričanja, da so dolgovi bili opravičeni; obenem se je naročilo, da se po možnosti v najkrajšem času poravnajo.

7.) Beseda Hamsterer naj se ne smatra kot taka, ker se je dognalo, da se je blago za več uslužbencev skupaj po že dopustni ceni nabavilo, pomotoma pa samo na enega fakturiralo.

9.) Glede opombe, če dobivajo nakupovalci kake ugodnosti oziroma nagrade od dobaviteljev, sta revizorja mnenja, da je to izključeno.

10.) Vse ostale točke, ki niso tukaj navedene, so povoljno pojasnjene in rešene.

V trdni veri, da je zadruga na pravi poti napredka in okrepljenja, Vas pozivamo, da razvijate za napredek zadruge vse svoje moči, da ji ohranite zvestobo in jo podpirate z besedo še bolj pa z dejanjem.

Zadružni pozdrav

Konsumno društvo za Slovenijo

v Ljubljani vpisana zadruga z omejeno zavezo.

Albin Lajovic, Leo Patik, Simon Kmetetz, Josip Vlah, Franc Bučan, Franc Ogris, Sime Jurčić, Štefan Dražil, Valentin Vrhunc.

Razno.

Za uredništvo „Napreja“ bo treba nove moči. Kdor misli, da je sposoben ali da vsaj s časom lahko postane sposoben, naj se priglasijo pri uredništvu. Biti mora pravi ali vsaj novi član stranke in kot tak bo sam vedel, kaj mora znati; vendar navajamo še posebej, da brez znanja o računovodstvu moderen socialistični urednik nikakor ne more obstati. To znanje je pa boljše pri tistem, ki že leta vodi svoje račune nego pri akademiku, ki ima samo v izpričevalu napisano, da zna. Razen slovenščine mora znati še vsaj en jezik popolnoma v govoru in pisavi. Kdor zna tudi esperanto ima prednost. Da spol ne igra nobene vloge, je znano iz pravilnika. Priglasite naj se tudi tisti, ki bi mogli nastopiti pozneje, čeprav šele čez leto dni, ker ne bo sprejeta samo ena moč.

K razveljavljenju naše liste na Jesenicah ne more klerikalno časopisje ničesar drugega pripomniti, kakor da nekaj blebeče o teroriziranju klerikalnih delavcev po naših sodrugih v tovarnah. Za tak teror ne navaja nobenih dokazov, drugače pa popolnoma molči o našem praktičnem primeru klerikalnega terorja, ki se je zgodil s strani duhovnikov Pivka in Gabrovska nad našim sodr. Petačem. To klerikalno infamijo, naj si delavstvo dobro zapomni. Edino orožje, ki ga imamo proti klerikalcem, je to, da zbiramo slučaje njihovih infamnih prestopkov ljudskega nauka, ki ga učijo!

Kakor poročajo zadnje vesti se je škandalozno zavlačenje izplačil našim železničarjem že preklicalo. Natančneje o tem glej v dopisu „Iz Ljubljane nam poročajo...“

Kdo pomaga Antonu Kristanu zopet v delavski pokret? K temu vprašanju smo dobili naslednji podrobnejši odgovor: Dne 19. II. je postavil na občnem zboru obeh prodajalen Kons. dr. za Slov. Krakovo-Trnovo in Sodna ulica predsednik korunovske kraj. politične organizacije v Ljubljani in uradnik Bolniške blagajne Tomc predlog, da naj se oglašujejo vse tri kandidatne liste in sicer odborova, Kristanova in koruno-komunistična. Zadnji dve sta bili nepravilno vloženi, ker je imela Kristanova sedem, koruno-komunistična pa pet podpisov, po pravilih pa bi morala imeti vsaka deset podpisov, ker je treba voliti za vsakih 400 članov 5 odbornikov za vsako prodajalno in je treba za kandidatno listo za vsakih 400 članov pet podpisov, če jo posameznik predloži. Predsednik sodr. Pastorek je proti predlaganju obeh list protestiral, vendar sta bili z večino glasov odobreni, zato sta bila iz odbo-rove izvoljena 2, iz Kristanove pa 4 odborniki [ki so pa bili tudi na odborovi kandidatni listi, vendar so ostali razen Korunovcev Selana in Brezarjeve izvolitev odklonili]. Iz koruno-komunistične liste so bili tudi 4 izvoljeni. Kdor ima oči, lahko vsak vidi, kako so delali proti pravilom, da bi bil izvoljen Kristan, ki je bil prvi na listi, kakor sta jo postavila in podpisala Korunovca Selan in Brezarjeva. Podpirali so pa Tomčev predlog tudi komunisti, posebno predsednik Del. doma Baznik. Prejšnji odbor ni sprejel po Selanu predlaganega Kristana na kandidatno listo. Torej dovolj jasno se je pokazalo, kdo si želi Kristana zopet v delavsko gibanje. Vsa vaša pisava proti Kristanu v „Socialistu“ in „Glasu svobode“ je ničeva ker v dejanju mu pa pomagajte, da se rine med delavstvom zopet navzgor. Komunistično

z novimi idejami, bi moral najprvo razložiti, koliko korakov je že storil pri načelstvu, da se izboljša položaj kons. nastavljenec v smislu njihovega lanskega zborovanja! Ampak g. Vrhunec, ki je sam član kons. načelstva, na to uho ne sliši dobro, eh? On prihaja namesto z nujno potrebnim poviškom rajši z novimi idejami. In kakor za nalašč so te ideje prikrojene položaju! Ko bo kdo izmed nastavljenecv gladu zbolel, pa mu bodo dali podporo za zadnji kozarec medicine, nato pa bodo g. direktorju Vrhuncu hozano zapeli: „Glejte, on je tista brihtna glava, ki je tako storil, da je ranjki zadnji pomoč dobil!“

Ampak stvar ni samo za smeh. Za tistim 1% prispevka je še marsikaj resnega. Gosp. Vrhunec, ki zasluži glasom revizijskega poročila toliko, kolikor 6 „navadnih“ konsumskih nastavljenecv (v rev. poročilu je napisano „kolikor 30 nastavljenecv“, pa to je najbrže pomota. Op. ur.), ta gospod bi plačal torej istotak procentek kakor oni, dasi bi mu potem ostala vseeno skoro šestkratna svota čistega v žepu, podpirati pa bi se pustil z istotako vsoto kakor kdo izmed njih — ali pa misli s kategorijami stvar tako izvesti, da bo procent, ki daje večji prispevek, vrgel tudi večjo podporo? Tukaj leži umazanost takih gospodov tovarišev!

Kaj pa to pomeni, da se bodo prispevki pozneje enkrat kategorizirali? Prvič: mi že poznamo usodo vsega tistega, kar si buržujsko vzgojene narave pridržujejo za določitev na poznejši čas. Po navadi ostane vse pri prvem sklepu. Drugič: ali se bo g. Vrhunec pri kategoriziranju morda izkazal za prijatelja progresivnega sistema, tako da bo on kot veliki zaslužilec plačal na pr. 5 ali 10% — pri čemer se mu bo še vedno manj poznalo nego tistemu, ki bo plačal na pr. samo 1%? Ali pa bo pri kategoriziranju odločevala samo prispevana vsota, pri čemer se lahko zgodi, da bodo „navadni“ res prispevali več odstotkov svoje plače, dočim ne bo pri 4. ali 5. (Vrhunčevi) kategoriji prispevek znašal niti pol odstotka? Ne verjamemo, da bi bili Vrhunci navdušeni za procentualno progresijo navzgor, ker če bi tako bilo, bi ne izskočili iz politične organizacije samo zato, ker jim je tak progresivni davek smrdel!

To so stvari, ki jih morajo nameščenci proketo dobro premisliti, predno sprejmejo splošne načrte, ki prihajajo iz pisarne sedanjega konsumskega direktorija. Najprvo naj zahtevajo natančno izdelane načrte. Pri izdelavi statuta in določanju prispevkov se bo najprej izkazalo, če ne vodijo gospode Vrhunce zopet le zahrbtni nameni. Mi smo séveda prepričani, da jih res vodijo, ker ljudje, ki bogatijo na račun konsuma in njegovih nameščenecv, nimajo interesa, da ne bi bogateli tudi pri vsaki novi ustanovi. Po našem je sploh najboljša, da se gospodje Vrhunci ne vmešavajo v organizacije, ki bi bile namenjene res potrebnim članom, dočim Vrhunci v stiski ne bodo nikoli v skrbeh zaradi pomoči iz — lastnega žepa. Ravnotako je potrebno, da se drže od takih organizacij proč, kakor je postalo potrebno, da se napode iz delavskega podjetja, v katerem vzdržujejo tak sistem, da dobivajo štirje ljudje samo na plačah (o drugih dobrotah niti ne govorimo!) toliko, kolikor 30 drugih uslužbenecv v istem podjetju, dasi delajo zadnji istotako ali pa celo še težje delo.

ZAPISKI MIMOGREDE.

„Naprejevec“ ima šop najnovejših „Naprejev“ in čita „Socialistovec“ se dolgočasi.
 „Socialistovec“: Daj mi en izvod „Napreja“.
 „Naprejevec“: Tukaj ga imaš. Stane 1 Din.
 „Socialistovec“: Beži, beži, kaj bi plačeval!
 „Naprejevec“: Pri nas nikomur nič zastoj ne dajemo.
 „Socialistovec“: Dam ti za to eno številko „Socialista“.
 „Naprejevec“: Se ne zmeniva. „Socialista“ jaz itak zastoj dobivam...
 Tega resničnega pogovora je bilo mahoma konec.

Dopisi.

Velenje. „Jutro“ nas napada, češ, da priobčujemo neosnovane napade v „Napreju“. Zaradi Glažerjeve nezgode pravi, da to nič ni, to se lahko vsakomur pripeti. Povemo, da nismo napadli Mraza,

ampak smo podali samo točno poročilo, kakor je bilo. Če je to na mestu, da se delavec obstreli na svojem delavnem kraju, naj sodi javnost. „Jutroci“ naj vedo da jim zavedno delavstvo ne bo šlo nikoli na lim. Da pa na premogovniku ni vse v redu, je tudi to dokaz, da ne piše o tem samo „Naprej“, ampak ste bili že tudi s priznice napadeni. Pri velikonočnem izpraševanju se je vodila agitacija proti „brezvercem“, češ, poglejte, kaj je naredilo brezverstvo na rudniku! Žene da naj vplivajo na svoje može, da volijo „krščanske može“ pri volitvah. Tudi poročilo glede zdravnika je točno. Delavstvo potrebuje namreč zdravnika, ki zdravi z zdravili, ne pa z narodnostjo. Zakaj se pa ni zdravnik g. dr. Podlesnik nikoli silil na rudnik? Zato, ker je imel v privatni praksi dosti opravka ter so ga vsi spoštovali. Zakaj ste od l. 1922. zahrbtno rovarili proti g. Lichteneggerju, ki se je za čas svojega 33letnega službovanja pridobil neizmerne zasluge med delavstvom? V Beograd ste poslali pogodbo sklenjeno z zdravnikom in brat skladnico, čeprav ni predstojništvo nikoli sklepalo kakšne pogoobe z dr. Žižkom. Zakaj vam je bil g. Lichtenegger na potu, o tem homo pisali v eni prihodnjih številkih.

Iz Ljubljane nam poročajo: Generalna direkcija drž. železnic je 29. februarja telegrafično odredila, naj ljubljanska direkcija 1. marca do nadaljnjega ne izplača plač. Vzrok bo najbrže v tem, ker so hoteli 1. marca reducirati neko število železničarskih uslužbenecv, sedaj pa mora 6000 železničarjev z družinami čakati na borne prejemke, ker počasna uprava z redukcijskim načrtom ni bila pravočasno gotova. Za stvar se je takoj zavzel Akcijski odbor ročnih in duševnih delavcev, ki se je šele pred kratkim osnoval v Ljubljani. Še isti dan je odposlal protestne brzojavke na predsedstvo skupščine in na prometno ministrstvo. Na merodajnih faktorjih je sedaj, da izplačilo nemudoma odrede, ker nihče ne more prevzeti odgovornosti za eventualne posledice takega blaznega ravnanja. Tako daleč si torej upa uprava državnih železnic napram najbolj revnim! Ni dovolj, da morajo železničarji s svojimi družinami že itak hirati ob beraški plači, še to jim sedaj zadržujejo! Železničarji, ali vas morejo še bolj teptati? Menimo, da ne, ker če vam niti nezadostne plače ne marajo pravočasno izplačati, tedaj vas čaka samo še ena odrešiteljica — gladna smrt. Potem bo vsega vašega trpljenja konec in amen.

[Še nam eno besedo: Železničarji in sploh vsi delavci, ročni ali duševni, ki jih tepe sedanji sistem, prejemajo vsak dan nove udarce le zato, ker si jih — zaslužijo. Kdor tako ponižno suženjsko upogiba hrbet kakor baš masa železničarjev najbolj, ta sadiščne nositelje današnje falotske družbe naravnost izživa, da mu jih po tem sklonjenem hrbtu naložijo čimveč krepkih z okovano palico. Kako se pa upirajo železničarji udarcem? Ravno kar slišimo, da nastopa zanje spet nekaj brezbarvni Akcijski odbor in sicer z resolucijami, ki se vanje gospodje ministri obrišejo (če ni še papir teh resolucij preslab za tako svrhu) in z grožnjami, ki se ne bodo po zaslugi pisanih Akcijskih odborov nikoli uresničile. Kar povejte nam, železničarji, koliko so vam doslej koristile resolucije, grožnje in neštevilni Akcijski odbori! Toliko so vam koristile, da se vam krave smejejo. Krave vas smatrajo za neumne, ki se dajete vsakemu novemu demagogu zvoditi za nos! Vse delavstvo danes dobro vidi, da brez popolnega združenja in brez razrednega nastopa ne bo nikoli rešeno. Še v nacionalistični Zvezi narodnih železničarjev so začeli v zadnjem času zatiranci ostreje nastopati proti svojim kapitalističnim funkcionarjem. To je dobro znamenje za orientacijo na razredno stran od vsepovsod. Znamenje zedinjevalne orientacije vseh delavskih strok imamo ravno v vedno znova se snujočih akcijskih odborih. In vendar se vsi strahijo zadnjega koraka, ki bi pomenil takojšnje odrešenje za vse, koraka, ki ga vsi še precej razumete, želite, a se ga iz same lenobe in strahu bojite napraviti: iz vaše orientacije na razredno stran in iz vaše želje po zedinjenju, ne izvajate konsekvence, da se združite v eno samo razredno bojno organizacijo, temveč se zadovoljujete s polovičnim delom čakanja, z letanjem za voditelji in Akcijski odbori! Večina proletariata je nezaslišano trmoglava, samo to j: žalostno, da se trmoglavost maščuje nad proletariatom samim, nikoli pa ne nad zatiralcem. Ali bo treba še več palice? Mi pravimo, da je to čisto v redu: kdor suženjsko upogiba hrbet, ta ne zasluži dru-

gega, kakor da ga palica po hrbtu tepe, vsak dan znova, vsak dan huje. Ta ne zasluži tudi nič drugega, kakor da ga bodo njegovi otroci preklinjali za delo, ki ga ni izvršil, temveč ga je odlagal na poznejši čas, da ga otroci sami nekoč izvršijo! Op. ur.]

Markizem in NSS. Glasilo NSS „Nova Pravda“ se zadnje čase zelo intenzivno brvi s filozofiranjem o marksizmu. Z vsemi pojemajočimi silami se zaganja v mednarodnost. V nekem članku pa priznava, da so se kapitalisti, vladarji, znanost itd. že internacionalizirali. Jasno je, da uporabljajo okrog NSS vsa sredstva svoje programatične demagogije, da si pridobijo delavskih nezavednežev, ki jih potrebujejo za lestvo do korit, za katerimi stremi NSS kot stranka, ki je zvezana z mednarodnimi kapitalisti. Ali je potreba našemu delavstvu navajati trud za ustanovitev laži-strokovnih organizacij te stranke, katerih politično vodstvo si pridružujejo v osebne ambicije? Ali treba našemu delavstvu vpogleda v te bivše „strogo“ strokovne organizacije, katerih člani so se radi nezaupanja do voditeljev NSS politično udeleževali v vseh kapitalističnih strankah, kar danes tako bridko občutimo? „Nova pravda“ pravlja nemško delavstvo, katero je začasno zablodilo iz svojih organizacij v nacionalistične ter s tem dalo vajeti v roke kapitala, tega pa ne pove, da se mu maščuje to z odvzetjem 8-urnika. S takim reševanjem delavskega vprašanja se NSS popolnoma strinja. Toda naše delavstvo je že ime meščanskega socializma do dobra spoznalo in mu več ne naseda. Vsem je še dobro v spominu železničarska stavka leta 1920., ob kateri je sestrice NSS, ZJŽ proglasila stavkolom s puhlim izgovorom, da sicer zasede Italija naše proge. Posledice tega nosi še danes vse naše duševno in ročno delavstvo. Si-čer dolžijo v šte. 8 „Nove pravde“ demokrate iznajditeljstva te lopovščine, pa naj se ta list sam prime za nos, ker je bila takrat NSS z JDS v sporazumu. Duševni in ročni delavci, otrsimo se demagogov nacionalnih fraz, pristopajmo k edini stranki zatirancev SSJ in ustanovljajmo svoje strokovne organizacije, če nočemo popolnoma zapasti sužnosti! — Delavec iz Dravlj.

Valjevo. [Izvelec iz dopisa]. Sedaj bo pri nas dela dovolj za več tisoč ljudi. Začetna plača 40—45 Din na dan, ne na akord. Jaz imam 55 Din. Inženjer je Čeh in dober človek. Kar je pa domačega naroda, pa je vse na pol divje. Tu sem ne zaide noben časopis, nobena knjiga. Če je kje kaj, plava vse po Pašičevih vodah. Nezavedni delavec, ki tu živi, najde pač v tej stranki vsak dan kaj novega, čeprav v resnici ničesar ni, razen korupcije.

Lahko nagnjenje k prehlajenju? Prevelika občutljivost? Bolečine olajšuje in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši kakor francosko žganje! Kot kosmetikum 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi! S pakovanjem in poštino: 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplačila razpošilja: lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr št. 252. Hrvatsko.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Zvonimir Bernot

(v imenu pokr. odbora SSJ in KDZ.)

Tiskarna bratov Rumpret v Krškem. 3000

1000

bolnih na revmatizmu in protinu, ki so z mojim popolnoma neškodljivim naravnim zdravilnim napojem osvobojeni od svojih bolečin, mi je dovolilo, da lahko objavim njih zahvalna pisma in priznanja.

Ne iščite

novih sredstev, ampak poskusite z mojim popolnoma brezplačno zdravilnim napojem, ki je že tisočim pomagal. Pišite takoj po pojasnila in mnoge resnične podatke o uspehih, kar dobite popolnoma zastoj in brez vsakršnih stroškov. Naslov: Avgust Märzke, Berlin, Wilmersdorf, Bruchsalterstrasse 5, Abteilung 570.

Priljubljenost, ki jo uživa „Žika“ bolj in bolj, je najboljša priporočila za ta res izvrstni kavin nadomestek. Kakor je bila svojčas Vydrovka dobra znanka v vsaki hiši, pravtako spoznavajo naše gospodinjke danes, da je mogoče z „Žiko“ pripraviti tudi brez prave kave okusno kavo, ki je poleg vsega še zelo redilna in popolnoma neškodljiva. Dobiva se povsod. Kjer je ni, se obrnite na naslov: Pražarna Žika v Ljubljani, Rožna dolina.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

TISKOVINE

ZA ŠOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJŠE PLAKATE IN VABILA ZA VESELICE

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE ČASOPISOV, KNJIG, BROŠUR I.T.D.

Stereotipija

Litografija